

ЗАКОН

О ПРИВРЕМЕНОМ УРЕЂИВАЊУ НАЧИНА ИСПЛАТЕ ПЕНЗИЈА

Члан 1.

Овим законом уређује се начин исплате пензија које исплаћује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање почев од исплате пензија за месец новембар 2014. године закључно са исплатом пензија за месец децембар 2017. године, с циљем очувања финансијске одрживости пензијског система у Републици Србији.

Члан 2.

Корисницима пензија чија је висина пензије одређена у складу са законом већа од 25.000 динара, а мања од 40.000 динара, пензије ће се исплаћивати у износу који се добија тако што се од укупне висине пензије одбија износ који се добија множењем коефицијента од 0,22 са разликом између укупне висине пензије и 25.000 динара.

Члан 3.

Корисницима пензија чија је висина пензије одређена у складу са законом већа од 40.000 динара, пензије ће се исплаћивати у износу који се добија тако што се од укупне висине пензије одбија збир износа који се добија множењем коефицијента од 0,22 са 15.000 динара и износа који се добија множењем коефицијента од 0,25 са разликом између укупне висине пензије и 40.000 динара.

Члан 4.

Исплате пензија извршене у складу са овим законом сматрају се коначним.

Члан 5.

Исплата пензија на начин утврђен у чл. 2. и 3. овог закона примењује се на затечене и будуће кориснике пензија.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење предложеног закона садржан је у одредбама члана 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којима је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење овог закона садржани су, пре свега, у потреби да се обезбеди финансијска одрживост пензијског система, а тиме и одрживост буџета Републике Србије и макроекономска стабилност земље, имајући у виду околност да су средства обезбеђена у Републиком фонду за пензијско и инвалидско осигурање недовољна, због чега се директно из буџета на име дотација том фонду обезбеђује око 45% од укупно потребних средстава за исплату пензија.

Како је Република Србија суочена са проблемима у финансирању својих надлежности у појединим сегментима друштва, то су у циљу предузимања мера да се настала ситуација превазиђе предложена решења којима ће се обезбедити с једне стране уштеда финансијских средстава, а с друге стране стабилно финансирање права оних субјеката за које је очигледно да ће у насталој ситуацији претрпети највећу штету због последица финансијске кризе. Полазећи од једног од основних уставних начела из члана 1. Устава, на којима почива Република Србија као држава - начела социјалне правде, које је, поред осталог, засновано на принципу солидарности, предложени закон предвиђа привремено смањење пензија за поједине категорије пензионера, како би се те уштеде усмериле у правцу помоћи онима који кризу не могу самостално да превазиђу без солидарне помоћи државе. Поред тога, тиме се обезбеђује дугорочна финансијска одрживост система пензијског осигурања, који, ако се не предузму потребне мере, не би више био у стању да обезбеђује Уставом загарантовану економску сигурност пензионера.

Поштовање уставног начела социјалне правде подразумева, под одређеним околностима, и предузимање интервентних мера државе у одређеним областима друштвеног живота, како би се осигурало остваривање основних социјалних права, остварила социјална сигурност и умањиле социјалне разлике. Предлог закона уважава следећа два основна принципа. Први принцип је праведна и једнака редистрибуција националних ресурса, како би се ублажила постојећа неједнакост. Други принцип је успостављање склада између ограничених буџетских средстава и социјалних циљева који су постављени у Уставу. Само се на тај начин грађанима може обезбедити минимална добробит коју допуштају економски ресурси једне државе. Стога, с обзиром на то да се ефекти кризе неће исто одразити на све друштвене субјекте, државна и јавна власт има повећан степен одговорности за доношење и спровођење мера како би се негативни ефекти ове кризе равномерније расподелили, а ради обезбеђења оних минималних давања која су за државу обавезна. Основни принцип од кога је предлагач закона пошао приликом одређивања ове мере била је солидарност друштвених субјеката у обезбеђивању средстава за равномерније подношење терета финансијске кризе, ради обезбеђивања права оних субјеката који не могу самостално, без

помоћи државе, опстати у насталим условима. Посебно треба имати у виду да је смањење пензија предвиђено само за оне субјекте са већим пензијама, а не и за све пензионере. Предложени закон на овај начин штити основне принципе начела социјалне правде, јер је из категорије обвезника према којима би била предузета ова мера искључио пензионере са мањим пензијама (све оне чија пензија није већа од 25 000 динара), сврставајући их у категорију оних који не могу солидарно да дају допринос у превазилажењу негативних последица кризе, јер су и сами овом кризом egzистенцијално угрожени. Са позиције уставног начела социјалне правде, а нарочито имајући у виду прилике у којима се Република Србија нашла, као и велике социјалне разлике у тренутку постојања несклада између ограничених буџетских средстава и социјалних циљева који су постављени у Уставу, доношењем предложеног закона, тј. прописивањем једне посебне привремене мере смањења пензија држава интервенише на начин да се наведени несклад отклони и обезбеди праведна и једнака редистрибуција националних ресурса, како би се ублажила неједнакост у условима кризе.

За доношење предложеног закона постоји посебно важан јавни интерес који се огледа у потреби очувања стабилности економског система државе у условима финансијске кризе, подмиривања обавеза државе и осигурања несметаног обављања свих државних функција и задатака. Дакле, закон се не доноси у тзв. „редовној” ситуацији, већ у једној посебној нередовној ситуацији у којој држава мора брзим интервентним мерама да отклони негативне ефекте финансијске кризе, обезбеђивањем средстава за њено превазилажење. Према томе, легитимни циљ предложеног закона јесте очување економске стабилности државе и обезбеђивање социјалне заштите грађана у условима финансијске кризе.

Посебно треба имати у виду да је мера смањења пензија временски ограничена (примењује се закључно са исплатом пензија за месец децембар 2017. године), као и да је уведена искључиво са циљем превладавања, односно отклањања негативних последица финансијске кризе, што значи да она egzистира у правном поретку Републике Србије само толико дуго док посебно важни разлози јавног интереса оправдавају њену примену. Имајући у виду, са једне стране, квалификовани јавни интерес који се штити овим предложеним законом и наведене елементе који ограничавају примену ове мере, а са друге стране, обим мешања законодавца у права појединаца – ограничени круг лица на које се мера односи (само корисници пензија чија је пензија већа од 25 000 динара), смањење пензије представља сразмерну меру за остварење легитимног циља.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. уређује предмет овог закона и период примене. Закон уређује начин исплате пензија почев од исплате пензија за месец новембар 2014. године закључно са исплатом пензија за месец децембар 2017. године.

Одредбе чл. 2. и 3. уређују начин исплате, којим се пензије, у исплати, у наведеном периоду умањују.

Одредбе чл. 4. и 5. прописују да се исплата пензија на начин уређен овим законом сматра коначном исплатом, те да се примењује се на затечене и будуће кориснике пензија, чиме се обезбеђује једнак положај садашњим корисницима пензије и онима који ће то постати по доношењу Закона, а у периоду његовог важења.

IV. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије, односно, дугорочно гледано, његово спровођење треба да доведе до смањења обима средстава за обезбеђивање исплате пензија из буџета.

V. РАЗЛОЗИ ЗА РАНИЈЕ СТУПАЊЕ ЗАКОНА НА СНАГУ

Предлаже се да закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, како би се обезбедило да се јединствене мере усмерене на остваривање неопходних уштеда истовремено спроведу у свим секторима и тако спрече штетне последице по рад органа и организација.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози који су условили предлог да закон раније ступи на снагу, истовремено спровођење јединствених мера штедње, представљају у исто време и разлоге за доношење овог закона по хитном поступку.